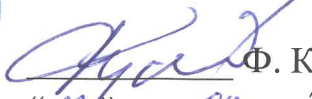

БЕКІТЕМІН

ҚР ҒЖБМ «Жоғары білім беруді
дамыту ұлттық орталығы талығы»
ШЖҚ РМК директоры

 Ф. Куанганов
«22» 04 2025 жыл

**Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің
«Жоғары білім беруді дамыту ұлттық орталығы» ШЖҚ РМК
жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру
ұйымдарының студенттері арасында
сайттың бета-нұсқасын әзірлеуге байқау өткізу туралы
ЕРЕЖЕ**

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы Ереже Қазақстан Республикасы Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігінің «Жоғары білім беруді дамыту ұлттық орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны (бұдан әрі – Орталық) ресми сайтының бета-нұсқасын әзірлеуге арналған студенттер арасындағы байқауға қатысудың мақсаттарын, тәртібі мен шарттарын айқындайды.

1.2. Байқауды Орталық қазіргі <https://enic-kazakhstan.edu.kz/> веб-сайтының дизайнына, функционалдылығына, қауіпсіздігіне, пайдаланушы тәжірибесіне және Қазақстан Республикасының ақпаратқа қолжетімділік туралы заңнамасының сәйкестігіне қойылатын заманауи талаптарды ескере отырып, жаңарту, сонымен қатар студенттердің практикалық дағдыларын ынталандыру мақсатында ұйымдастырады.

1.3. Байқау **екі кезеңде** өткізіледі:

* **Бірінші кезең – университетішілік:** жоғары оқу орны үздік жобаны таңдау үшін өз студенттері арасында дербес өткізеді.

* **Екінші кезең – республикалық:** Орталық бірінші (ЖОО ішіндегі) кезеңнің жеңімпаздары арасында өткізеді.

1.4. Байқау Қазақстан Республикасының барлық жоғары оқу орындарының студенттері үшін ашық болып табылады. Бірінші кезеңге қатысу жеке немесе командалық (4 адамға дейін). Екінші кезеңге өз ЖОО ұсынған бірінші кезеңінің жеңімпаздары ғана қатысады.

1.5. Байқауға қатысу барлық кезеңдерде ерікті және тегін

1.6. **Екінші кезеңге** қатысуға өтінімдер <https://forms.gle/L5fzy1XtTCws3WQ88> сілтеме бойынша қабылданады.

2. Байқаудың мақсаттары мен міндеттері

2.1. Байқаудың жалпы мақсаттары:

- Өзекті мәселелерді практикалық шешу арқылы бейінді ЖОО студенттерінің кәсіби және шығармашылық жетістіктерін анықтау.
- Жоғары оқу орындарында тәжірибеге бағдарланған оқытуды ілгерілету.
- IT-мамандықтар бойынша оқытуды ілгерілету және танымал ету.

2.2. Байқаудың міндеті:

- Қазіргі веб-сайттың функционалдығын сақтайтын және жетілдіретін, оны жаңа дизайнға және жақсартылған пайдаланушыға бағытталған құрылымымен ұсынатын Орталық веб-сайтының заманауи, пайдаланушыға ыңғайлы, қауіпсіз және бейімделген бета нұсқасын әзірлеу.

2.3. Өнімге қойылатын жалпы талаптар (сайттың бета нұсқасына):

- **Веб-сайттың заманауи визуалды бейнесін құру:** Орталықтың корпоративтік стилінің элементтерімен заманауи минимализм стиліндегі дизайнды әзірлеу. Жақсы ойластырылған түстер палитрасын (негізгі - қою көк, фон - ақ/ашық сұр, екпін - қызғылт сары/көк) және оқылатын қаріптерді (нақты иерархиямен Roboto/Arial ұсынылады) пайдаланыңыз.
- **Ыңғайлы навигацияны және UX дизайнын қамтамасыз ету:** логикалық және интуитивті навигация құрылымын (соның ішінде нан үгінділерін), нақты әрекетке шақыруды (СТА) енгізіңіз, бетті жылдам жүктеуді және интерфейспен, соның ішінде интерактивті элементтермен (мысалы, hover-эффектілері) ыңғайлы пайдаланушы әрекеттесуін қамтамасыз етіңіз.
- **Сайт құрылымын заманауи талаптарға және ең жақсы үлгілерге сәйкес жүзеге асыру:** пайдаланушылардың (студенттер, университеттер, жұмыс берушілер) қажеттіліктеріне бағытталған логикалық веб-сайт құрылымын әзірлеу және енгізу. 4.1 бөлімінде сипатталған құрылым ұсынылатын нұсқаулық ретінде ұсынылады.
- **Негізгі пайдаланушы сценарийлерін іске асыру:** Пайдаланушылардың негізгі міндеттеріне функционалдылықты қамтамасыз ету: шетелдік білім беру құжаттарын тану, аккредиттеу, Болон процесі туралы ақпарат алу; файлдарды тіркеу мүмкіндігімен онлайн өтінім беру; интерактивті құралдарды пайдалану (мысалы, калькулятор прототипі); кері байланыс алу (форма арқылы, чат-бот макеті).
- **Негізгі веб-қауіпсіздікті қамтамасыз ету:** Деректерді, пішіндерді, аутентификацияны қорғау және жалпы веб осалдықтарының алдын алу талаптарын қарастырыңыз (қосымша мәліметтер алу үшін 4.3 бөлімін қараңыз).
- **Мобильді құрылғыларға бейімделу:** Бейімделетін орналасуды пайдаланып сайттың әртүрлі құрылғыларда (декстоп ~1200px, планшеттер ~768px, мобильді 320-480px) дұрыс және ыңғайлы көрсетілуін қамтамасыз етіңіз.
- **Көптілділікті қамтамасыз ету:** Әдепкі тіл ретінде қазақ тілімен қоса, орыс және ағылшын тілдерін көрсетіңіз.

- **Қолжетімділікті қамтамасыз ету:** Мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін веб-мазмұнның қолжетімділігінің негізгі принциптерін қарастырыңыз (мысалы, нашар көретіндерге арналған контраст схемасы және үлкен қаріпі бар нұсқаға ауысу мүмкіндігін қамтамасыз ету).

3. Байқауға қатысушылар

3.1. **Байқаудың бірінші (университетшілік) кезеңіне** Қазақстан Республикасының мамандандырылған ЖОО бакалавриат және магистратура студенттері, мамандығына қарамастан, жеке немесе команда құрамында (4 адамға дейін) қатыса алады.

3.2. **Байқаудың екінші (республикалық) кезеңіне** бірінші кезеңнің өз ЖОО ресми түрде ұсынған жеңімпаздары (жеке қатысушылары немесе командалары) қатысады.

3.3. Бір қатысушы/команда бірінші кезеңге тек бір университетте қатыса алады және тек бір жобаны ұсына алады.

4. Байқауды өткізу тәртібі

4.1. Бірінші кезең (университетшілік):

- * ЖОО-дары осы Ереженің 6-бөлімінде белгіленген мерзімде дербес жүргізеді.
- * ЖОО өз студенттеріне байқауды өткізу және қатысу шарттары туралы хабарлайды.
- * Студенттер (жеке немесе командалар) осы Ереженің 5-бөлімінде көрсетілген талаптарға сәйкес жобаларды әзірлейді.
- * Қатысушылар өз жобаларын ЖОО қалыптастырған байқау комиссиясына/қазылар алқасының қарауына ұсынады.
- * ЖОО-ның байқау комиссиясы/қазылар алқасы ұсынылған жобаларды осы Ереженің 7-бөлімінде көрсетілген өлшемдерге сәйкес бағалайды.
- * Бағалау қорытындысы бойынша ЖОО **бір жеңімпазды** (жеке қатысушыны немесе команданы) анықтайды.
- * ЖОО өзінің жеңімпазын екінші кезеңге қатысу үшін **ресми түрде ұсынады** және оның жобалық материалдарын (бета-нұсқаға/прототипке, сипаттамаға, презентацияға сілтеме) және қатысушы(лар) туралы деректерді белгіленген мерзімде (6-бөлімді қараңыз) сілтеме бойынша нысан арқылы Орталыққа жібереді: <https://forms.gle/L5fzy1XtTCws3WQ88>

4.2. Екінші кезең (республикалық):

- * Орталық осы Ереженің 6-бөлімінде белгіленген мерзімде жүргізеді.
- * Кезеңге жоғары оқу орындары ұсынған бірінші кезең жеңімпаздарының жобалары, сондай-ақ дербес қатысушылар қатыса алады.
- * Орталық жобаларды бағалау үшін республикалық қазылар алқасын құрады.
- * Республикалық қазылар алқасы жобаларды осы Ереженің 7-бөлімінде көрсетілген өлшемдерге сәйкес бағалайды.
- * Бағалау қорытындысы бойынша республикалық қазылар алқасы байқаудың жеңімпазын (1 орын) және жүлдегерлерін (2 және 3 орын) анықтайды.
- * Екінші кезеңнің нәтижелерін Орталық белгіленген мерзімде жариялайды.

5. Жобаға қойылатын талаптар (екі кезең үшін де)

Қатысушылар (бірінші кезең үшін) және ЖОО-ға (екінші кезеңге жеңімпазын ұсынғанда) ұсынуы керек:

- **Веб-сайттың бета нұсқасы немесе интерактивті прототип:** уақытша хостинг немесе прототиптік платформада орналастырылған (қазылар алқасының онлайн рұқсаты бар).
- **Техникалық шешімнің қысқаша сипаттамасы:** Қолданылатын технологиялар (бағдарламалау тілдері, фреймворктар, CMS), негізгі функцияларды жүзеге асыру тәсілдері және қауіпсіздікті қамтамасыз ету.
- **Жоба презентациясы (10 слайдқа дейін):** Негізгі беттердің дизайнын көрсету (негізгі, стандартты ішкі, пішін), навигация, бейімделу, негізгі функциялар және ұсынылған шешімдерді негіздеу.

5.1. Ұсынылатын веб-сайт құрылымы (Функционалдық блоктар):

Қатысушыларға келесі құрылымды нұсқаулық ретінде пайдалану ұсынылады, бірақ ақылға қонымды жақсартуларға рұқсат етіледі:

- **Басты бет:** миссиясы/негізгі хабарламасы бар баннер, негізгі қызметтерге жылдам қол жеткізу (өтінім жіберу, күйді тексеру, университетті іздеу), жаңалықтар/хабарландырулар блогы, жиі қойылатын сұрақтар/танымал тақырыптар блогы, контактілер блогы (мүмкін чат-бот орналасуымен), маңызды ресурстарға жылдам сілтемелер (egov және т.б.).
- **Шетелдік білім беру құжаттарын тану:** тану түрлері туралы ақпарат, онлайн өтініш формасы (валидация және файлды жүктеу арқылы), интерактивті калькулятор (прототип), құқықтық база, халықаралық келісімдер.
- **Аккредиттеу:** процедуралар, регистрлерге қол жеткізу (макет), бағалау критерийлері, есептер және аналитика (мысалдар) туралы ақпарат.
- **Болон процесі:** процестің негізі, ESG ақпараты, ұлттық есептер, біліктілік шеңбері.
- **Жаңалықтар мен хабарландырулар:** сүзу/мұрағаттау опциялары бар ағымдағы оқиғалар арнасы.
- **Байланыстар және қолдау:** Байланыс ақпараты, кері байланыс нысаны, ЖҚС, бағыттар (карталармен біріктіру), мүмкін онлайн-кеңесшінің үлгісі.
- **Төменгі деректеме (Төменгі мәзір):** «Орталық туралы» (құрылым, басқару, команда), Сатып алулар, Бос орындар, Құпиялық саясаты, Көру қабілеті нашар адамдарға арналған нұсқа, әлеуметтік желілерге сілтемелер (Instagram, Facebook).

5.2. Дизайн және UX талаптары:

- **Стиль:** Заманауи минимализм, тазалық, корпоративтік стиль элементтерін пайдалану (логотип, түстер).
- **Түстер:** Негізгі – қою көк; фон – ак/ашық сұр; екпін - қызғылт сары, көк.

- **Типография:** тақырыптардың анық иерархиясы (H1-H4) және негізгі мәтіні (ұсынылатын өлшем 16px, жол биіктігі 1,5) оқылатын веб-қаріптер (Roboto/Arial ұсынылады).
- **Бейімделу:** Жұмыс үстелінде (мазмұн ені ~1200px), планшеттерде (блоктарды қайта реттеу, мүмкін жеңілдетілген мәзір) және мобильді құрылғыларда (гамбургер мәзірі, тік мазмұнды орналастыру, үлкейтілген интерактивті элементтер) дұрыс көрсету және пайдаланудың қарапайымдылығы.
- **Навигация:** логикалық, интуитивті, «нан үгінділерінің» болуы, бөлім тақырыптары анық.
- **Интерактивтілік:** жылжыту әсерлерін, пайдаланушы тәжірибесін жақсарту үшін тегіс анимацияларды, жүктеу көрсеткіштерін орынды пайдалану.
- **Өнімділік:** кескінді оңтайландыру (JPEG форматына кері қайтарылған WebP ұсынылады), бетті жылдам жүктеуді қамтамасыз ету үшін кодты кішірейту.
- **Қол жетімділік:** көру қабілеті нашар адамдарға арналған нұсқаға ауысуды қамтамасыз етіңіз (контрастты схема, үлкен қаріп).
- **Контент:** жоғары сапалы кескіндерді (алт атрибуттары бар) және белгішелерді (SVG ұсынылады) пайдаланыңыз.

5.3. Функционалдық талаптар:

- **Пішіндер:** Клиенттік және серверлік өрістерді тексеру, спамнан қорғау (reCAPTCHA), түрі мен өлшемін тексеру арқылы файлдарды тіркеу мүмкіндігі (PDF, JPG, PNG) бар негізгі пішіндерді (кері байланыс, өтінімді жіберу) енгізу.
- **Көптілділік:** қазақ, орыс және ағылшын тілдері арасында ауысуды жүзеге асыру (әдепкі бойынша қазақ тілі). Мазмұн демонстрациялық болуы мүмкін («балық»).
- **Браузер арасындағы үйлесімділік:** Танымал браузерлердің соңғы нұсқаларында (Google Chrome, Mozilla Firefox, Safari, Opera) дұрыс жұмыс істеу.
- **Интеграция (қосымша/орналасу):** карталармен (Yandex/Google Maps), әлеуметтік желілермен, Google Analytics-пен біріктіру мүмкіндігі.

5.4. Ақпараттық қауіпсіздік талаптары:

Жасалатын сайттың бета нұсқасының негізгі ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін қатысушылар келесі талаптарды ескеруі қажет:

- HTTPS қосылымын пайдалану (мысалы, Let's Encrypt бағдарламасынан тегін сертификатты немесе демонстрацияны пайдалануға болады).
- Кері байланыс пішіндерін және ықтимал кіру пішіндерін автоматтандырылған шабуылдардан қорғау (мысалы, reCAPTCHA, кіру әрекеттерін шектеу).
- Тағайындалған әкімшілік бөлік үшін негізгі аутентификацияның болуы (хэширлеу арқылы құпия сөзді қорғауы бар логин/пароль, мысалы, bcrypt).

- Сайттың жалпыға қолжетімді бөлігінен әкімшілік панельге тікелей кіру мүмкіндігінің болмауы.
- SQL инъекцияларынан қорғау (параметрленген сұрауларды немесе ORM көмегімен).
- Көрсету алдында пайдаланушы енгізуін зарарсыздандыру және болдырмау арқылы XSS (сайтаралық сценарий) арқылы қорғаңыз.
- Деректерді өзгертетін пішіндермен жұмыс істеу кезінде CSRF (сайтаралық сұранысты жалғандау) қарсы қорғау.
- Орындалатын файлдарды жүктеп алуды шектеңіз және жүктелген файлдардың кеңейтімдерін тексеріңіз.
- Жүктелген құжаттарды қауіпсіз өңдеу және сақтау (мысалы, PDF).
- Тораптың пайдаланушы аймағында егжей-тегжейлі жүйелік қателерді және жөндеу ақпаратын көрсетуді өшіріңіз.
- CMS, кітапханалар мен фреймворктердің ағымдағы және қолдау көрсетілетін нұсқаларын ғана пайдалану.

6. Байқаудың мерзімдері

Кезеңі	Мерзімі
Байқау туралы хабарландыру	28.04.2025
Бірінші кезең (университетішілік)	
ЖОО ішінде байқау өткізу және жеңімпазды іріктеу	28.04 – 28.05.2025
Жеңімпазды және оның жобасын Орталыққа ұсыну (2 кезеңге)	28.05.2025 дейін
Екінші кезең (республикалық)	
Республикалық кезеңнің қазылар алқасының жұмысы және бағалау	28.05 -04.06.2025
Республикалық кезеңнің қорытындыларын шығару және жеңімпаздарын жариялау	06.06.2025 дейін

7. Бағалау критерийлері

Критерийлер	Ұпайлар	Түсіндіру
Дизайн және UI/UX заманауилығы	25-ке дейін	Стиль сәйкестігі, түс схемасы, типография, бейімделушілік, интерактивтілік,

		навигацияның қарапайымдылығы, жалпы эстетика, қолжетімділік мәселелері.
Функционалдылық және тапсырмаға сәйкестік	25-ке дейін	Сайттың ұсынылған құрылымы мен мақсатына сәйкес негізгі бөлімдер мен функцияларды жүзеге асыру, пішіндердің дұрыс жұмыс істеуі, көптілділік, кросс-браузер үйлесімділігі.
Қауіпсіздік және техникалық шешім	20-ға дейін	Қауіпсіздік талаптарына сәйкестік (4.4-бет), барабар технологияларды таңдау (CMS/framework), код сапасы (бар болса), өнімділік/жүктеу жылдамдығы.
Шығармашылық және қосымша мүмкіндіктер	15-ке дейін	Техникалық сипаттамада тікелей көрсетілмеген пайдалы қосымша функцияларды немесе жақсартуларды ұсынатын, бірақ пайдаланушы тәжірибесін жақсартатын тәсілдің түпнұсқалығы.
Архитектура/шешімдерді ұсыну және негіздеу	15-ке дейін	Презентация сапасы, көрсетудің анықтығы, таңдалған дизайн және техникалық шешімдердің логикалық негізделуі.
Барлығы	100	

Ескертпе: бірінші кезеңде бағалауды ЖОО комиссиясы/қазылар алқасы жүргізеді. Екінші кезеңде бағалауды Орталық қалыптастырған республикалық қазылар алқасы жүргізеді.

8. Қорытындылау, марапаттау және ынталандыру:

8.1. Бірінші (университетшілік) кезеңінің қорытындылары ЖОО-ларға дербес шығарылады. ЖОО екінші кезеңге номинация үшін бір жеңімпазды анықтайды. Бірінші кезеңге қатысушыларды ынталандыру форматын ЖОО дербес айқындайды, бейіндік пәндер бойынша академиялық үлгерімді бағалау кезінде байқаудың бірінші кезеңінің жеңімпаздарының нәтижелерін ескеру ұсынылады.

8.2. Екінші (республикалық) кезеңінің қорытындысы бойынша республикалық қазылар алқасы 1 жеңімпазды (1 орын) және 2 жүлдегерді (2-ші және 3-ші орын) айқындайды.

8.3. Екінші кезеңінің жеңімпазы:

- I-дәрежелі диплом;
- 500 000 (бес жүз мың) теңге қаржылай сыйлық;
- сайтты әзірлеу және енгізу бойынша Орталықпен одан әрі ынтымақтастық мүмкіндігі (белгілі бір шарттарда).

8.4. Екінші кезеңінің жүлдегерлері:

- II-дәрежелі диплом және 100 000 (жүз мың) теңге қаржылай сыйлық;
- III-дәрежелі диплом және 50 000 (елу мың) теңге қаржылай сыйлық.

8.5. Жобалары Ереженің базалық талаптарына сәйкес келетін екінші (республикалық) кезеңнің барлық қатысушылары (ЖОО-дары ұсынған бірінші кезең жеңімпаздары) республикалық кезеңге қатысудың электрондық сертификаттарын алады.

9. Қорытынды ережелер

9.1. Ұйымдастырушылар байқаудың **екінші кезеңін** өткізу мерзімдеріне өзгерістер енгізу құқығын өзіне қалдырады, бұл туралы номинацияланған қатысушылар мен ЖОО-ларды алдын ала хабардар етеді. Жоғары оқу орындары бірінші кезеңді өткізу мерзімдерін сақтауға жауапты.

9.2. Байқаудың **екінші (республикалық) кезеңінің** қорытындысы бойынша үздік деп танылған шешім негізге алынады және оны енгізу алдында Орталықтың IT-мамандарымен немесе тартылған мамандармен бірлесіп пысықтауға болады.

9.3. Байқаудың екінші кезеңіне өз жеңімпазының қатысуына ЖОО-лардың өтінімін беру қатысушының (немесе команданың) және ЖОО-ның осы Ереженің шарттарымен толық келісімін білдіреді.

9.4. Байқауға қатысушылар өздері ұсынған жобаның олардың авторлық эзирлемесі болып табылатынына және үшінші тұлғалардың құқықтарын бұзбайтынына кепілдік береді. Бірінші кезеңде авторлық құқықтың сақталуына ЖОО, екінші кезеңде Орталық пен қатысушы жауапты болады.

9.5. Қатысушыларға ҚР заңнамасының мемлекеттік органдардың сайттарына қойылатын жалпы талаптарын (атап айтқанда, "ақпаратқа қол жеткізу туралы" Заң) және өз жобаларын эзирлеу кезінде веб-контенттің қолжетімділігінің ұлттық стандарттарын ескеру ұсынылады.

9.6. Байқаудың **екінші (республикалық) кезеңінің** жеңімпазы деп танылған қатысушы (команда) Орталыққа веб-сайттың эзирленген бета-нұсқасына (оның ішінде жобаның дизайнын, бастапқы кодын, құрылымы мен мазмұнын қоса алғанда) авторлық ерекше мүліктік құқықтарды толық көлемде береді (иліктендіреді). Құқықтарды беру Орталықтың осы Ережеде көрсетілген жүлделерден басқа қосымша сыйақы төлемей кез келген тәсілмен жобаны пайдалану, өзгерту, көбейту, тарату және жүзеге асыру құқығын қамтиды.